

PAC 2023-2027: Característiques generals

abr. 27, 2022 |

Un dels principals elements de la nova Política Agrària Comuna per al 2023 - 2027 és la introducció de plans estratègics a escala dels Estats membres: els governs podran adaptar les intervencions a les necessitats agràries i en cooperació amb les diferents regions. A més, donarà suport al Pacte Verd Europeu, garantint que una part dels pagaments directes estiguin reservats als ecorègims. D'altra banda, inclourà una condicionalitat social a fi que els beneficiaris que rebin els ajuts respectin elements del dret social i laboral europeu. Per últim, la nova PAC es basarà en rendiments, que implicarà avaluacions anuals i pluriennals a partir de diferents indicadors.

Introducció

Després de tres anys i mig de negociacions, el passat 6 de desembre es publicava el Reglament europeu que estableix la nova Política Agrària Comuna per al 2023 - 2027. La nova legislació aspira a garantir un futur sostenible als agricultors i ramaders europeus, donant més flexibilitat als Estats membres a l'hora d'adaptar les mesures als seus territoris.

Així, un dels principals elements de la nova política és la introducció de plans estratègics a escala dels Estats membres, de manera que els governs puguin adaptar les intervencions a les necessitats agràries i en cooperació amb les regions i les parts interessades. Aquests plans estratègics inclouran el model d'aplicació de la PAC de cada estat membre, tant del primer pilar (principalment ajuts directes), com del segon pilar (desenvolupament rural), i en cas d'Espanya substituirà els Programes de desenvolupament rural actuals a nivell de cada comunitat autònoma.

El nou reglament és també el més ambiciós des del punt de vista mediambiental, ja que la nova PAC ha de donar suport al Pacte Verd Europeu, garantint que una quarta part dels pagaments directes estiguin reservats als anomenats ecorègims, com una de les principals

novetats.

Els fons FEAGA i FEADER tindran per objecte continuar millorant el desenvolupament sostenible de l'agricultura, els aliments i les zones rurals, a més de contribuir a la consecució dels objectius generals, que facilitaran l'execució de l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible, i que es concreten en 9 objectius específics i un objectiu transversal, estructurats en tres àrees: econòmica, social i mediambiental.

Objectius específics de la PAC 2023 - 2027

Una PAC més justa

Per primera vegada, la PAC inclourà la condicionalitat social, és a dir, que els beneficiaris de la PAC hauran de respectar elements del dret social i laboral europeu per rebre els fons de la PAC.

La redistribució del suport de la renda serà obligatòria. Els estats membres redistribuiran almenys un 10% en benefici de les explotacions més petites, i han de descriure en el seu pla estratègic com tenen previst que els pagaments directes es distribueixin de manera més equitativa.

El suport als joves agricultors tindrà un nou nivell mínim obligatori del 3% dels pressupostos dels estats membres per a l'ajuda de la PAC als joves agricultors i al relleu generacional, tenint en compte el suport a la renda, les inversions o l'ajut de primera instal·lació de persones joves agricultores.

Una PAC més verda

La nova PAC donarà suport a la transició cap a una agricultura més respectuosa amb el clima, el medi ambient i el benestar animal, a través de noves eines:

- Coherència amb el Pacte Verd Europeu, integrant totalment la legislació mediambiental i climàtica de la UE. Els plans contribuiran als objectius de les estratègies de la granja a la taula i de la biodiversitat, i no serà una PAC estàtica si no que s'actualitzarà per tenir en compte els canvis en la legislació climàtica i ambiental.
- La Condicionalitat o els requisits mínims que han de complir els beneficiaris de la PAC per rebre suport seran més exigents.
- S'introdueixen els ecorègims, de forma obligatòria per als Estats membres, els quals han de destinar almenys el 25% del seu pressupost de suport a la renda a aquestes intervencions. Aquest nou instrument voluntari per als agricultors els compensarà per la implementació de pràctiques climàtiques i respectuoses amb el medi ambient. El quadre 1 resumeix els ecorègims plantejats a nivell estatal.
- Com a mínim el 35% dels fons de desenvolupament rural, definits per les CCAA, es destinaran a compromisos ambientals, que promoguin pràctiques mediambientals, climàtiques i de benestar animal, així com altres mesures amb objectius ambientals. Aquestes intervencions es defineixen per part de cada comunitat autònoma i inclouran com una de les mesures principals el suport a la producció agrària ecològica.

Ecorègims	Objectiu principal	Pràctica
Agricultura baixa en carboni	Millora l'estructura dels sòls, reduir l'erosió i la desertificació, augmentar el contingut en carboni i reduir les emissions	Augment de capacitat d'emmagatzematge de carboni de les pastures mitjançant el pastoreig extensiu (P1).
		Agricultura de conservació: sembra directa (P4)*.
		Pràctica de cobertes vegetals espontànies o sembrades en conreus llenyosos (P6).
Agroecologia	Afavorir la biodiversitat associada a espais agraris, els paisatges i la conservació i qualitat dels recursos naturals, aigua i sòl.	Pràctica de cobertes vegetals inerts en conreus llenyosos (P7).
		Manteniment i millora de la biodiversitat mitjançant la sega sostenible i l'establiment d'espais de biodiversitat en les superfícies de pastures. (P2).
		Rotacions en terres de conreu (P3)*.
		Espais de biodiversitat en terres de conreu i cultius permanents (P5)*.

*) Les pràctiques P3, P4 i P5 inclouen la gestió sostenible d'inputs en regadiu

Quadre 1. Ecorègims proposats en el Pla Estratègic Nacional a informació pública. Font: MAPA 2021.

En el seu conjunt, el Pla Estratègic Nacional preveu que al voltant d'un 43% del total del seu pressupost contribuirà a l'anomenada ambició ambiental i climàtica.

Una PAC basada en rendiments

L'orientació a resultats del nou model d'aplicació requereix un marc de rendiment sòlid que implicarà avaluacions anuals i pluriennals a partir d'indicadors de realització, de resultats i d'impacte, d'acord amb el que es disposa en el marc de rendiment, seguiment i avaluació. Per tant, cal seleccionar un conjunt limitat i selectiu d'indicadors que reflecteixi el més exactament possible si la intervenció subvencionada contribueix a la realització dels objectius previstos.

Com a part del marc de rendiment, seguiment i avaluació, els Estats han de realitzar un seguiment dels avenços i informar anualment a la Comissió Europea. La informació facilitada serà la base sobre la qual la Comissió Europea informarà dels avenços cap a la consecució dels objectius específics al llarg de tot el període, per tant, la nova PAC estarà en valoració i revisió permanent.

Propers passos

Els Estats membres tenien de termini fins a l'1 de gener de 2022 per presentar els seus projectes de plans estratègics. Alhora, a nivell estatal es va establir un període d'informació pública del contingut del pla fins el 4 de febrer de 2022. Actualment la Comissió Europea ha iniciat el procés d'avaluació d'aquests plans i ja ha emès observacions, que obligaran a introduir canvis a instàncies de la Comissió Europea i de la valoració de les observacions presentades durant el procés de consulta. La nova PAC entrarà en vigor l'any 2023 i s'aplicarà fins al 2027.

És evident que la nova PAC desdibuixa les diferències entre les intervencions i els fons del primer i segon pilar, FEAGA i FEADER, i per tant, no ens hauria de sorprendre veure en el futur la fusió dels dos fons i la porta oberta al cofinançament del primer pilar. Haurem d'esperar uns anys per avaluar si la reforma ha aconseguit el seus propòsits i preveure el seu futur.

AUTORS

LAURA DALMAU POL

Subdirectora general de Planificació Rural
del Departament d'Acció Climàtica,
Alimentació i Agenda Rural